

۱۰ پیشنهاد ساده برای کتاب خوانی

محبت الله همتی
کارشناس کتاب‌های آموزشی

اشاره

هفته‌ی کتاب فرصت مناسبی است تا دانش‌آموزانمان را با دنیای کتاب و لذت کتاب‌خوانی آشنا کنیم. این فرصت را از دست ندهیم.

تا حالا به این موضوع فکر کرده‌اید که چرا ایجاد مهارت خواندن از جمله‌ی مهم‌ترین هدف‌های تعلیم و تربیت در دوره‌ی ابتدایی است؟ کودکان در این دوره باید به میزان لازم و کافی در خواندن مهارت یابند تا بتوانند بخش مهمی از نیازهای خواندنی خود را از طریق خواندن به دست آورند. دوران کودکی، دوران کسب و تثبیت عادت‌های مفید است. عادت به مطالعه‌ی کتاب در این سنین در کودکان نهادینه می‌شود. برخی مطالعات نشان داده است، دانش‌جویانی که در دانشگاه بیشترین استفاده از کتاب‌خانه را می‌کنند معمولاً آن‌هایی هستند که مطالعه را از دبستان آغاز کرده‌اند. فضای آموزشی و به‌خصوص معلم مهم‌ترین عامل در تشویق کودکان به مطالعه و خواندن است.

برای ترویج و تشویق به کتاب‌خوانی این کارها را می‌توانیم انجام دهیم:

۱. اگر مدرسه‌ی ما کتاب‌خانه‌ی مناسب و مجهزی ندارد، خودمان است به کار شویم. تشکیل کتاب‌خانه‌ی کوچک کلاسی به کمک خود بچه‌ها و مشارکت والدین می‌تواند راه‌گشا باشد.

۲. چه کتاب‌هایی برای کتاب‌خانه‌ی کلاسی مناسب است؟ نگران این مسئله نباشیم. برای تجهیز کتاب‌خانه‌ی کلاس، می‌توانیم از فهرست پایان کتاب‌های درسی استفاده کنیم. مهم‌ترین فهرست، فهرستگان کتاب‌های مرتبط با برنامه‌ی درسی دوره‌ی ابتدایی موسوم به «کتاب‌نامه‌های رشد» است که می‌تواند ما را یاری کند. مراجعه به فهرستگان کتاب‌های مناسب نهادهای گوناگون هم کارگشاست.

۳. یادمان باشد در یک کتاب‌خانه‌ی کلاسی علاوه بر مطالعه‌ی کتاب‌های علمی و آموزشی از کتاب‌های داستانی هم نباید غفلت کنیم. سعی کنیم کتاب‌خانه‌ی کلاسی ما از انواع داستانی و غیرداستانی، کتاب داشته باشد. مهم‌ترین مرجع برای کتاب‌های داستانی، توجه به فهرستگان کتاب‌های برگزیده‌ی جشنواره‌های گوناگون است. مانند «جشنواره‌ی کتاب سال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی»، «جشنواره‌ی کتاب کودک و نوجوان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان»، «جشنواره‌ی کتاب سال مجله‌ی سلام بچه‌ها»، «جشنواره‌ی کتاب سال شهید غنی‌پور»، «جشنواره‌ی کتاب برتر انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان» و فهرست‌های برگزیده‌ی کتاب مثل فهرست کتاب‌های «لاک‌پشت پرنده» و «شورای کتاب کودک و...».

۴. از مهم‌ترین کتاب‌هایی که در کتاب‌خانه‌ی کلاسی باید داشته باشیم انواع کتاب‌های مرجع مثل «دایره‌المعارف‌های عمومی» و موضوعی خاص کودکان و نوجوانان و «فرهنگ‌های فارسی» مخصوص بچه‌هاست. می‌توانیم هنگام تدریس در موقعیت‌های گوناگون، شاگردانمان را در کلاس به مطالعه‌ی این نوع کتاب‌ها ارجاع دهیم تا آن‌ها یاد بگیرند چه‌گونه برای پیدا کردن پاسخ پرسش‌های خود به کتاب‌های مرجع مراجعه کنند.

۵. استفاده از کارت‌های قصه‌گویی به‌ویژه برای کودکان کلاس اول و دوم دبستان بسیار لذت‌بخش خواهد بود. فرصت‌هایی را برای خواندن داستان در کلاس فراهم کنیم. سعی کنیم با تکنیک‌های قصه‌خوانی آشنا شویم و از آن‌ها در هنگام قصه‌گویی بهره ببریم. خواندن قصه به وسیله‌ی معلم در کلاس درس معجزه می‌کند. کافی است امتحان کنیم.

هم‌چنین می‌توانیم از مادر بزرگ دانش‌آموزانمان بخواهیم در کلاس حضور یابند و

برای بچه‌ها قصه‌خوانی کنند یا قصه بگویند. ۶. برای کودکان کلاس اول و یا دوم دبستان قصه بخوانیم، سپس از آن‌ها بخواهیم یک قطعه نقاشی از قصه بکشند. بعد آن‌ها را در کلاس به نمایش بگذاریم و از ناشر یا تصویرگر یا نویسنده‌ی کتاب بخواهیم تا کارهای بچه‌ها را ببیند. در صورتی که موفق به این کار نشدیم، می‌توانیم نقاشی‌ها را برای ناشر کتاب بفرستیم و در عوض از او درخواست کنیم برای کتاب‌خانه‌ی کلاسی ما، کتاب هدیه دهد.

۷. اگر به نویسندگان یا شاعران کودک دسترسی داریم، از آن‌ها بخواهیم در کلاس حاضر شوند و برای دانش‌آموزان قصه بخوانند. ۸. آیا در نزدیکی مدرسه‌ی ما، کتاب‌خانه‌ی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان وجود دارد؟ بچه‌ها را به کتاب‌خانه‌های کانون ببریم و از کتاب‌دار بخواهیم که برای بچه‌ها کتاب بخواند. می‌توانیم از کتاب‌دارهای کانون بخواهیم در کلاس ما حضوراً قصه برای بچه‌ها بخوانند.

۹. شرایطی فراهم کنیم تا در هفته‌ی کتاب، کودکان به هم‌دیگر کتاب هدیه بدهند. قبلاً از مشارکت والدین در این زمینه اطمینان حاصل کنیم و از آن‌ها برای این کار دعوت کنیم.

۱۰. همه‌ی این نوع کارها کمی فکر بکر و همت می‌خواهد. امکانات در درجه‌ی دوم اهمیت قرار دارد. فکرمان را به کار بیندازیم، صدها راه دیگر برای ترویج خواندن و مطالعه به ذهن مان خواهد رسید. به این ترتیب می‌توانیم آن‌ها را بنویسیم و برای مجله‌ی رشد آموزش ابتدایی بفرستیم تا در اختیار دیگر همکاران قرار گیرد. راستی یک قرار دیگر نیز با هم بگذاریم. بخشی از این برنامه‌ها را اجرا کنیم و نتایج آن را به سردبیر مجله بفرستیم. نظرتان چیست؟

دست به کار شوید!